

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดทำและการใช้แผนการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
มีวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผล
การวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเตรียมการสอน และการใช้แผนการสอนของครูที่จัดทำแผนการสอน
ด้วยตนเอง ในเรื่องต่อไปนี้

1.1 สภาพทั่วไปในการจัดทำแผนการสอนของครูในเรื่อง การทำกำหนดการสอน
ลักษณะการเขียนแผนการสอน การนิเทศติดตามผลการจัดทำแผนการสอน

1.2 ปัญหาการเขียนแผนการสอนของครูในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ด้านการเขียนสาระสำคัญ

1.2.2 ด้านการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2.3 ด้านการเขียนเนื้อหา

1.2.4 ด้านการเขียนกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.5 ด้านการกำหนดสื่อและอุปกรณ์

1.2.6 ด้านการกำหนดวิธีวัดและประเมินผล

1.3 สาเหตุของปัญหาการเขียนแผนการสอนของครู

1.4 ปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูจัดทำด้วยตนเอง

2. เพื่อศึกษาการเตรียมการสอน และการใช้แผนการสอนของครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอน
ด้วยตนเอง ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ลักษณะของแผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง

2.2 ปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2538 จำนวน 290 คน ซึ่งได้มาโดย
วิธีกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากรในแต่ละอำเภอแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

1. ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูที่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองเป็นผู้ตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - 1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำแผนการสอนของครู จำนวน 60 ข้อ
 - 1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และสาเหตุของปัญหาในการเขียนแผนการสอนของครู จำนวน 28 ข้อ
 - 1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนของครู จำนวน 6 ข้อ
2. ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
 - 2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของแผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง จำนวน 46 ข้อ
 - 2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง จำนวน 6 ข้อ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง 290 ชุด โดยขอความร่วมมือสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ส่งไปยังโรงเรียน และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยทาง ไปรษณีย์โดยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืน 255 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.93 ของจำนวน แบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบแล้ว นำเสนอเป็นรายด้าน ในรูปตารางประกอบความเรียง
 - 1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ
 - 1.2.1 ส่วนที่เป็นปัญหาการเขียนแผนการสอนนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเป็นรายชื่อและรายด้าน
 - 1.2.2 ส่วนที่เป็นสาเหตุของปัญหาการเขียนแผนการสอน นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบ
 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
 - 1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบและ นำเสนอเป็นรายด้านในรูปตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบแล้ว นำเสนอเป็นรายด้านในรูปตารางประกอบความเรียง
 - 2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบแล้ว นำเสนอเป็นรายด้านในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการสอน และการใช้แผนการสอนของครูที่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง
 - 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในการจัดทำแผนการสอนของครู ปรากฏผลดังนี้
 - 1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำกำหนดการสอน พบว่า
 - 1.1.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จัดทำกำหนดการสอน
 - 1.1.1.2 โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จัดทำกำหนดการสอนเป็นรายสัปดาห์
 - 1.1.1.3 โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะมอบให้ครูผู้สอนแต่ละคนรับผิดชอบในการจัดทำกำหนดการสอน
 - 1.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผลการจัดทำแผนการสอนของผู้บริหาร พบว่า
 - 1.1.2.1 ผู้บริหารหรือผู้ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่จะตรวจแผนการสอนทุกสัปดาห์ก่อนสอน
 - 1.1.2.2 ผู้มีหน้าที่ตรวจแผนการสอนส่วนใหญ่ คือผู้บริหาร
 - 1.1.2.3 ผู้มีหน้าที่ตรวจแผนการสอนส่วนใหญ่จะตรวจแล้วเซ็นชื่อรับทราบ
 - 1.1.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน พบว่า
 - 1.1.3.1 ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการสอนโดยการนำแผนการสอนของผู้อื่นมาดัดแปลง ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการสอนของตนเอง
 - 1.1.3.2 ครูส่วนใหญ่วิเคราะห์หลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน
 - 1.1.3.3 ครูส่วนใหญ่วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาคำอธิบายในแต่ละหน่วยหรือแต่ละเรื่องเพื่อแยกแยะว่าส่วนไหนคือกิจกรรม เนื้อหา และจุดประสงค์
 - 1.1.3.4 ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการสอนครบทุกชั่วโมงที่สอน
 - 1.1.3.5 ครูที่จัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกชั่วโมงส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีภาระงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก
 - 1.1.3.6 ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการสอน เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.3.7 เอกสารที่ครูส่วนใหญ่ใช้ประกอบการจัดทำแผนการสอนคือ หลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.1.3.8 ครูส่วนใหญ่ขอคำแนะนำในการจัดทำแผนการสอนจากผู้บริหาร

1.1.3.9 แหล่งความรู้ที่ครูส่วนใหญ่นำมากำหนดเป็นเนื้อหาในแผนการสอนคือ
หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.3.10 สื่อที่ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้ในแผนการสอนเป็นสื่อที่ครูผลิตขึ้นเอง

1.1.3.11 ครูส่วนใหญ่ประเมินผลการใช้แผนการสอน

1.1.3.12 ครูส่วนใหญ่บันทึกผลการใช้แผนการสอนโดยการบันทึกปัญหาและ
อุปสรรคที่เกิดจากการใช้แผนการสอน

1.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของแผนการสอนที่ครูจัดทำ พบว่า

1.1.4.1 แผนการสอนที่ครูเขียนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรทัดหรือแบบหัวข้อ

1.1.4.2 แผนการสอนส่วนใหญ่ ครูเขียนละเอียดตามแบบของกรมวิชาการ

1.1.4.3 ลักษณะของสาระสำคัญ ครูส่วนใหญ่เขียนเป็นประโยคความเรียง

ต่อกันจนจบ

1.1.4.4 ครูส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์ปลายทางในแผนการสอน

และส่วนใหญ่ใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 เป็นแนวทางในการเขียนจุดประสงค์ปลายทาง

1.1.4.5 ครูส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์นำทางครบทั้ง 3 ส่วน คือ พฤติกรรม
ที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออก เจื่อนใจ และเกณฑ์

1.1.4.6 จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอน ครูส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์
ทั้ง 3 ด้านร่วมกัน

1.1.4.7 ลักษณะของเนื้อหาในแผนการสอน ครูส่วนใหญ่จะเขียนเฉพาะ
หัวข้อเนื้อหา

1.1.4.8 กิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอน ครูส่วนใหญ่กำหนด
กิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1.1.4.9 รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่กำหนดในแผนการสอน
คือแบบทั่วไปที่ประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่
หลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.1.4.10 กิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้
ในแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.1.4.11 ขั้นตอนการสอนที่ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อคือ ขั้นสอนเนื้อหา

1.1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของแผนการสอนที่ครูจัดทำ ปรากฏผลดังนี้

1.1.5.1 การกำหนดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนในแผนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่ กำหนดการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิม แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริม-ประสบการณ์ชีวิตครูส่วนใหญ่กำหนดใช้ข่าวหรือเหตุการณ์ และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้เพลงและนิทาน

1.1.5.2 การกำหนดเวลาในการนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า แผนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้เวลาเข้าสู่บทเรียน 5-10 นาที

1.1.5.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูกำหนดใช้มากที่สุดใน แผนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และกลุ่มวิชาสร้างเสริม ลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้การอธิบายมากที่สุด แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้การอภิปรายกลุ่มมากที่สุด และแผนการสอนกลุ่ม วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้กิจกรรมการสาธิตมากที่สุด

1.1.5.4 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูกำหนดใช้น้อยที่สุดใน แผนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต และแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนด กิจกรรมบทบาทสมมติ น้อยที่สุด แผนการสอนวิชาภาษาไทย ครูส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรม การสาธิต น้อยที่สุด และแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนด กิจกรรมการอธิบาย น้อยที่สุด

1.1.5.5 กิจกรรมสรุปบทเรียนที่ครูกำหนดใช้มากที่สุดในแผนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบฝึกหัดเป็นกิจกรรม สรุปบทเรียน แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริม ลักษณะนิสัย และแผนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีการสรุป บทเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันสรุปแล้วครูบันทึกลงบนกระดานดำ

1.1.5.6 สื่อและอุปกรณ์ที่ครูกำหนดใช้มากที่สุดในแผนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแผนการสอน กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อที่เป็นของจริง ส่วนแผนการสอน วิชาภาษาไทย และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อที่เป็น ของจำลอง

1.1.5.7 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลในช่วงเวลาต่าง ๆ ในแผนการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีการวัดผลทั้ง 3 ช่วงเวลาคือ การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลหลังเรียน

1.1.5.8 วิธีการวัดและประเมินผลในแต่ละช่วงเวลาที่ครูกำหนดใช้มากที่สุดในการสอน พบว่า การประเมินผลก่อนเรียนและการประเมินผลหลังเรียน ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่กำหนดใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

1.1.5.9 วิธีการวัดและประเมินผลที่ครูกำหนดใช้มากที่สุดในแผนการสอน พบว่า แผนการสอนกลุ่มวิชาทักษะครูส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและงานที่ได้รับมอบหมาย และแผนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้วิธีการตรวจผลงาน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการเรียนแผนการสอนของครูที่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 การประเมินผลระดับปัญหาการเรียนแผนการสอน พบว่า ปัญหาทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

1.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการเรียนแผนการสอนในด้านต่าง ๆ พบว่า

1.2.2.1 ปัญหาด้านการเขียนสาระสำคัญ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการกำหนดสาระสำคัญให้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยมีสาเหตุมาจากไม่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสาระสำคัญกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2.2.2 ปัญหาด้านการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการเขียนจุดประสงค์ปลายทางให้เข้าใจง่าย โดยมีสาเหตุมาจากขาดการศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจถ่องแท้ และไม่มีความรู้ความเข้าใจลักษณะของจุดประสงค์ปลายทาง

1.2.2.3 ปัญหาด้านการกำหนดเนื้อหา ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการใช้ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ กำหนดเป็นเนื้อหา โดยมีสาเหตุมาจากครูขาดแหล่งความรู้ที่จะนำมากำหนดเป็นเนื้อหา

1.2.2.4 ปัญหาด้านการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีสาเหตุมาจากครูเห็นว่ากิจกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอนและไม่สามารถวินิจฉัยนักเรียนได้ว่าแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม เรียนรู้ได้ดีด้วยกิจกรรมลักษณะใด และรองลงมาคือปัญหาการกำหนดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการ โดยมีสาเหตุมาจากครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องทักษะกระบวนการ

1.2.2.5 ปัญหาด้านการกำหนดสื่อและอุปกรณ์ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการกำหนดสื่อให้เหมาะสมกับนักเรียน โดยมีสาเหตุมาจากสื่อและอุปกรณ์มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการเลือกใช้และครูไม่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อขึ้นใช้ให้ตรงตามความต้องการ

1.2.2.6 ปัญหาด้านการกำหนดวิธีวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ โดยมีสาเหตุมาจากจุดประสงค์ด้านจิตพิสัยเป็นจุดประสงค์ที่วัดไม่สะดวก ครูไม่มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และไม่มีความรู้ในการเลือกวิธีวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูจัดทำด้วยตนเอง ปรากฏผลดังนี้

1.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน ส่วนครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนของครูจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1.3.2.1 ด้านสาระสำคัญ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องกำหนดสาระสำคัญไว้ไม่ชัดเจน

1.3.2.2 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างน้อย ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างน้อยของแต่ละแผนการสอนมีมากเกินไป

1.3.2.3 ด้านเนื้อหา ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่มีมากเกินไปสอนไม่ทันตามเวลา

1.3.2.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3.2.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องสื่อและอุปกรณ์ที่กำหนดในแผนการสอนไม่มีในโรงเรียน และไม่สามารถจัดหาหรือจัดทำขึ้นมาได้

1.3.2.6 ด้านการวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลไว้ไม่ครอบคลุมพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการสอน และการใช้แผนการสอนของครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของแผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ พบว่า

2.1.1.1 ครูส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองเพราะ สามารถหาจากแหล่งอื่นได้สะดวก

2.1.1.2 แผนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่ซื้อที่มีขายในท้องตลาด

2.1.1.3 แผนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่ต้องปรับปรุงก่อนใช้สอน

2.1.1.4 แผนการสอนส่วนใหญ่ต้องปรับปรุงในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.1.5 ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ประเมินผลการใช้แผนการสอน

2.1.1.6 ครูส่วนใหญ่บันทึกผลการใช้แผนการสอนในลักษณะการบันทึกปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการใช้แผนการสอน

2.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ พบว่า

2.1.2.1 แผนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบตารางและเขียนละเอียดตามแบบของกรมวิชาการ

2.1.2.2 แผนการสอนส่วนใหญ่เขียนสาระสำคัญแยกเป็นข้อ

2.1.2.3 แผนการสอนส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์ แยกเป็นจุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง และส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์นำทางเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนต้องการแสดงออกและเกณฑ์

- 2.1.2.4 แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน
ร่วมกัน
- 2.1.2.5 แผนการสอนส่วนใหญ่เขียนเนื้อหาไว้โดยสรุป
- 2.1.2.6 แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง
และส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมไว้หลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
- 2.1.2.7 แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อในชั้นสอนเนื้อหา
- 2.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ ปรากฏผลดังนี้
- 2.1.3.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า แผนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์
ส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิมมากที่สุด
- 2.1.3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอน
วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนใหญ่
กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้การอภิบาล แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริม
ลักษณะนิสัยและแผนการสอนกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมการเรียน
การสอนโดยใช้การสาธิต
- 2.1.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดใช้น้อยที่สุด พบว่าแผนการสอน
วิชาคณิตศาสตร์ แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแผนการสอนกลุ่มวิชา
การทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่กำหนดใช้การแสดงบทบาทสมมติน้อยที่สุด แผนการสอนวิชา
ภาษาไทย ส่วนใหญ่กำหนดใช้การสาธิตน้อยที่สุด และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะ
นิสัยส่วนใหญ่กำหนดใช้การอภิบาลน้อยที่สุด
- 2.1.3.4 กิจกรรมสรุปบทเรียนที่กำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอน
วิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมสรุปบทเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด แผนการสอน
กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย และแผนการ
สอนกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมสรุปบทเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกัน
สรุปแล้วครูบันทึกผลงานกระดานดำ
- 2.1.3.5 สื่อและอุปกรณ์ที่กำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชา
คณิตศาสตร์และแผนการสอนกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อและอุปกรณ์
ที่เป็นของจริง แผนการสอนวิชาภาษาไทย แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อที่เป็นของจำลอง

2.1.3.6 การวัดและประเมินผล พบว่า แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดวิธีการวัดและประเมินทั้ง 3 ช่วงเวลา คือ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

2.1.3.7 วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในการวัดและประเมินผลแต่ละช่วงเวลา พบว่า การวัดและประเมินผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย การวัดและประเมินผลหลังเรียนแผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ

2.1.3.8 วิธีการวัดและประเมินผลที่กำหนดใช้มากที่สุดในการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ พบว่า แผนการสอนกลุ่มวิชาทักษะส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยส่วนใหญ่กำหนดวิธีการตรวจผลงาน แผนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่กำหนดวิธีการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน ส่วนครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.2 ครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน พบว่า

2.2.2.1 ด้านสาระสำคัญ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแผนการสอนกำหนดสาระสำคัญไว้ไม่ชัดเจน

2.2.2.2 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแผนการสอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้มากเกินไป

2.2.2.3 ด้านเนื้อหา ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแผนการสอนกำหนดเนื้อหาไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น

2.2.2.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแผนการสอนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2.2.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องสื่อและอุปกรณ์ที่กำหนดในแผนการสอนไม่มีในโรงเรียนและไม่สามารถจัดหาหรือจัดทำขึ้นมาได้

2.2.2.6 ด้านการวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแผนการสอนกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไม่ครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย สภาพและปัญหาการจัดทำและการใช้แผนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน

1.1 การจัดทำกำหนดการสอน จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่จัดทำกำหนดการสอนเป็นรายสัปดาห์โดยมอบหมายให้ครูผู้สอนแต่ละคนรับผิดชอบในการจัดทำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาทุกคนมีการะงานสอนและงานอื่นมากเหมือนกัน ดังนั้นการจัดทำกำหนดการสอนโรงเรียนจึงมอบหมายให้ครูแต่ละคนรับผิดชอบของตนเองและจากการที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำกำหนดการสอนคงเป็นเพราะว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการใช้หลักสูตรตลอดจนการทำกำหนดการสอนมาแล้ว ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำกำหนดการสอน

1.2 จำนวนแผนการสอนที่จัดทำในแต่ละสัปดาห์ พบว่า มีครูจำนวนหนึ่งจัดทำแผนการสอนไม่ครบทุกชั่วโมงที่สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่จะสอนประจำชั้น ดังนั้นแผนการสอนแต่ละเรื่องที่ทำก็ใช้สอนได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งในแต่ละสัปดาห์ครูจะต้องสอน 25 ชั่วโมงขึ้นไป การจัดทำแผนการสอนให้ครบทุกชั่วโมงที่สอนจึงเป็นภาระที่หนักพอสมควรสำหรับครู นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีนโยบายว่า ให้ครูผู้สอนทุกคนจัดทำแผนการสอนในวิชาที่สอนอย่างน้อย 1 วิชา โดยไม่ต้องจัดทำแผนการสอนครบทุกวิชาที่สอนก็ได้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผลการจัดทำแผนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตรวจแผนการสอนส่วนใหญ่คือผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่ผู้บริหารต้องทำ ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมวิชาการ (2534 : 70-71) ได้กำหนดไว้ว่าการจัดทำแผนการสอนเป็นงานอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำกับดูแล เพื่อให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของแผนการสอนที่ครูจัดทำ

3.1 แผนการสอนที่ครูเขียน พบว่าครูส่วนใหญ่เขียนแบบบรรยาย โดยจะเขียนละเอียดตามแบบของกรมวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเขียนแผนการสอนแบบบรรยายมีความสะดวกเร็วไม่ต้องมีแบบฟอร์มก็สามารถเขียนได้โดยใช้สมุดธรรมดา และการที่ครูส่วนใหญ่เขียนแผนการสอนละเอียดตามแบบของกรมวิชาการอาจเป็นเพราะว่ามีการนิเทศ ติดตามผลของผู้บริหารทำให้ครูต้องเขียนแผนการสอนให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนด้วย

3.2 ลักษณะของสาระสำคัญ พบว่าครูส่วนใหญ่เขียนเป็นประโยคความเรียงต่อกันจนจบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในแผนการสอนหนึ่ง ๆ มีความสำคัญหรือความคิดรวบยอดของเนื้อหาเพียงเรื่องเดียว ดังนั้นในการเขียนสาระสำคัญครูจึงต้องเขียนเพียงประเด็นเดียวไม่จำเป็นต้องแยกเป็นข้อ

3.3 ลักษณะจุดประสงค์ในแผนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดจุดประสงค์ครบทั้งสามด้าน ทั้งนี้อาจเพราะว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปทั้งสามด้านพร้อม ๆ กัน ดังนั้นในเนื้อหาหนึ่ง ๆ ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจและอารมณ์ และด้านการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 69) ที่ว่าในการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนครูจะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 116-117) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ในทางปฏิบัติจะพบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้ออาจจำแนกเป็นเอกเทศได้แต่บางข้อเป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อนไม่สามารถจำแนกออกเป็นด้านใดด้านหนึ่งได้ ดังนั้นจุดประสงค์บางข้ออาจเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งสามด้านได้

3.4 ลักษณะเนื้อหาในแผนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่เขียนเฉพาะหัวข้อเนื้อหา อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาที่ใช้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ง่ายสำหรับครูผู้สอนและมีเนื้อหาอยู่ในหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการสอนแล้ว ครูจึงไม่ต้องเขียนเนื้อหาโดยละเอียด ซึ่งสอดคล้องกับ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ ทองพูล บุญอึ้ง และวิเชียร ไวยสุกี้ (2537 : 70) ที่กล่าวว่า การเขียนเนื้อหาในแผนการสอนอาจเขียนเฉพาะหัวข้อของเนื้อหา ส่วนรายละเอียดของเนื้อหาสามารถศึกษาได้จากเอกสารประกอบการสอนหรือหนังสือเรียนที่ใช้

3.5 ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมที่ชัดเจนเป็นศูนย์กลางเป็นกิจกรรมที่จัด

ให้เหมาะสมกับความพร้อม ความถนัดและความต้องการของนักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองอินทร์ ภาตรา (2534 : 95) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่เป็นจริงของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ในด้านเทคนิควิธีสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางคือเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟัง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดา จิโน (2535 : 79-84) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูคณิตศาสตร์ดีเด่นสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยครูเป็นผู้ดำเนินการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายในแต่ละขั้นของการสอนแต่ละวิธี ครูทุกคนมีการเตรียมความสนใจในการเรียนของนักเรียนตั้งแต่เริ่มสอนจนถึงขั้นสรุปบทเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกันแนวคิดของ วอลเบอร์ก (Walberg, 1978 อ้างถึงใน แรมสมร อยู่สถาพร, 2533 : 111-112) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นหลัก กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องสนองตอบความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ

3.6 กิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้ในแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชานี้เป็นกลุ่มวิชาที่มีเนื้อหาหลายลักษณะทั้งวิทยาศาสตร์ สังคม ตลอดจนศาสนาและศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของนักเรียนโดยตรงทำให้ครูสามารถกำหนดวิธีการสอนแบบทักษะกระบวนการได้ง่ายกว่ากลุ่มวิชาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สงบ ลักษณะ (2535 : 31) ที่ว่าทักษะกระบวนการ 9 ขั้นเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เอาตัวรอด มีความสามารถทางารคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น มีคุณภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งทางส่วนตัว ครอบครัว งานอาชีพ งานสังคม และส่งเสริมการใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตย

3.7 ขั้นตอนการสอนที่ครูกำหนดใช้สื่อ พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อในชั้นสอนเนื้อหา ทั้งนี้อาจเพราะว่าชั้นสอนเนื้อหาคือขั้นที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน เพราะนักเรียนจะได้รับความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นก็มาจากการสอนเนื้อหานั้นเอง ดังนั้นในขั้นตอนการสอนเนื้อหาครูจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการ ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ มากกว่าขั้นตอนอื่นเพื่อที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากที่สุด ดังคำกล่าวของ เคมป์ (อ้างถึงใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2531 : 90) ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมทั้งนี้เพราะสื่อช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 การบันทึกหรือประเมินผลการใช้แผนการสอน พบว่าครูจำนวนหนึ่งไม่ได้ทำการบันทึกหรือประเมินผลการใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบันทึกผลหรือการประเมินผลการใช้แผนการสอนเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดทำแผนการสอน ซึ่งไม่ส่งผลต่อการจัดทำแผนการสอนและการใช้แผนการสอนของครูมากนัก ครูจึงมักจะละเลยหรือไม่เห็นความสำคัญ ทั้งนี้ในการนิเทศติดตามผลการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่จะตรวจเฉพาะแผนการสอนที่ซึ่งไม่ได้ใช้สอนเท่านั้น

4. รายละเอียดของแผนการสอน

4.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิม ทั้งนี้อาจเพราะว่าวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยเป็นวิชาที่มีเนื้อหาต่อเนื่องเป็นลำดับ เนื้อหาเก่าที่เรียนมาแล้วเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใหม่ที่จะเรียนต่อไป หรือเนื้อหาเรื่องหนึ่ง ๆ ไม่สามารถเรียนจบในชั่วโมงเดียว ในการเรียนเนื้อหาในชั่วโมงต่อไปจึงต้องทบทวนความรู้เดิมเพื่อเป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรพล จิตรอำไพ (2527 : 52) ที่ศึกษารูปแบบของกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และการวิจัยของพันธณี วิหคโต (2537 : 51) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัด ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียนครูจะทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเนื้อหาใหม่ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญทัน อุษ่มบุญ (2529 : 68) ที่กล่าวว่า การทบทวนความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียนเป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับบทเรียนใหม่ได้ดี และสามารถนำความรู้ใหม่มาใช้ในบทเรียนใหม่ได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเรียนด้วย

แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการใช้ข่าวหรือเหตุการณ์ประจำวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาของกลุ่มวิชานี้มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับข่าวหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอครูจึงต้องใช้สิ่งเหล่านั้นมาโยงเข้ากับเนื้อหาที่จะสอนนักเรียน และแผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เพลงและนิทาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาในกลุ่มวิชานี้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่าง ๆ การใช้เพลงหรือนิทานที่เป็นคติสอนใจเพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จะเรียนต่อไป

ทำให้ให้นักเรียนมองเห็นภาพอย่างชัดเจน นอกจากนี้การใช้เพลงหรือนิทานยังเป็นการดึงดูดความสนใจให้เด็กตั้งใจเรียนด้วย

4.2 การกำหนดเวลาในการนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่กำหนดเวลาในการนำเข้าสู่บทเรียนในแผนการสอน ประมาณ 5-10 นาที ทุกกลุ่มประสบการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนให้มากที่สุด ดังนั้นจึงไม่ควรใช้เวลานานนัก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จินตนา สุนิพันธ์ (อ้างถึงใน คณิศ ไชยธิดา, 2534 : 27) ที่กล่าวว่า กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนควรใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจจ อุตทรานันท์ (2529 : 82) และไชยยศ เรืองสุวรรณ (2531 : 115) ที่กล่าวถึงกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนไว้ตรงกันว่า เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อจูงใจผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาที่จะสอน ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้เวลานั้น ๆ ประมาณ 3 -5 นาที และไม่ควรเกิน 10 นาที นอกจากนี้ เดวิส (Davies, 1981 อ้างถึงใน สัจจ อุตทรานันท์, 2529 : 82) ได้เสนอแนะว่า กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียน เนื้อหาความรู้ความเข้าใจ ควรใช้เวลาไม่เกินร้อยละ 10 ของเวลาเรียน และกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนเกี่ยวกับทักษะ ควรใช้เวลาไม่เกินร้อยละ 15 ของเวลาเรียน

4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูกำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้การอธิบายมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความเคยชินกับการสอนแบบอธิบาย ซึ่งทำให้ง่ายและสะดวกรวดเร็วต่อการเตรียมและการดำเนินการสอน ตลอดจนการสอนโดยวิธีการอธิบาย ครูสามารถที่จะสอนเนื้อหาได้ตรงตามหลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสนธิ (2538 : 147) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในเขตการศึกษา 2 ที่พบว่าครูคณิตศาสตร์จะสอนเนื้อหาใหม่โดยการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชาตชาติตรี โยสีตว และมนัส รัตนดิลก ภูเก็ต (อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, 2522 : 31) ที่กล่าวไว้ตรงกันว่า โดยทั่วไปครูจะมีความชำนาญกับการสอนโดยการอธิบายให้นักเรียนฟังมากกว่าเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นแล้ววัดผลโดยถามเด็กว่า เข้าใจแล้วหรือยัง

แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เนื้อหาในกลุ่มวิชานี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูสามารถใช้เนื้อหาเหล่านั้นมากำหนดเป็นประเด็น อภิปรายระหว่างครูและนักเรียนในห้องเรียนได้ง่ายซึ่งกิจกรรมลักษณะนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด

ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 26-27) ที่กล่าวว่า การอภิปราย เป็นวิธีสอนที่สำคัญวิธีหนึ่ง เพราะ เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในการคิด การพูด ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ วิธีสอนแบบอภิปรายยังเป็นวิธีสอนที่ฝึกนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวทางที่หลักสูตรต้องการ

แผนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่าครูส่วนใหญ่กำหนดใช้กิจกรรมการสาธิตมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาเน้นการปฏิบัติมากที่สุดซึ่งการที่จะให้นักเรียนฝึกปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้สาธิตขั้นตอน วิธีการปฏิบัติกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ให้นักเรียนดูก่อนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 210-211) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนแบบสาธิตเป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้ในการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะจะทำให้เด็กเรียนเกิดทักษะเกี่ยวกับการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย

4.4 กิจกรรมสรุปบทเรียนที่ครูกำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยครูส่วนใหญ่สรุปบทเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในหนังสือเรียนทั้งวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยเมื่อจบบทหนึ่ง ๆ หรือ ตอนหนึ่ง ๆ จะมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำเป็นการฝึกทักษะและทบทวนเนื้อหาที่เรียนมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสอนคณิตศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 22-23) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์แล้วควรให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรชัย ชวัญเมือง (2522 : 5-6) ที่กล่าวไว้ว่า การให้นักเรียนได้ลงมือทำแบบฝึกหัดจะเป็นแนวทางให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ

แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูส่วนใหญ่สรุปบทเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันสรุปแล้วครูบันทึกลงบนกระดานดำ ทั้งนี้อาจเพราะว่ากลุ่มวิชาเหล่านี้ไม่มีหนังสือเรียนที่กำหนดเนื้อหาไว้ตายตัวเพียงแต่หลักสูตรกำหนดเนื้อหาไว้กว้าง ๆ เท่านั้น ดังนั้นเมื่อสอนเนื้อหาหนึ่ง ๆ จบแล้วครูจำเป็นต้องให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเหล่านั้นอีกครั้ง แล้วอาจให้นักเรียนจดลงในสมุดเพื่อใช้ศึกษาทบทวนในโอกาสต่อไป ซึ่งการสรุปบทเรียนโดยใช้กิจกรรมลักษณะนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของสุพิน บุญช่วงศ์ (2531 : 144-150) ที่ว่าการสรุปบทเรียนที่สมควรเป็นการสรุปโดยนักเรียนซึ่งถ้าเป็นไปได้ควรถ้าให้ทั้งกลุ่มร่วมกันสรุป

4.5 สื่อและอุปกรณ์ที่ครูกำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อที่เป็นของจริง ทั้งนี้อาจเพราะว่าในการสอนเนื้อหาทั้ง 3 วิชานี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ครูผู้สอนสามารถนำของจริงเหล่านั้นมาเป็นสื่อในการสอนได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2537) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สื่อประกอบการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้อยู่ในระดับมากคือ ของจริง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพนิตนีย์ วิหคโต (2537 : 51) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ทั้งครูผู้สอนคณิตศาสตร์และภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้สื่อที่เป็นของจริง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสนธิ (2538 : 150) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่าสื่อการสอนที่ครูใช้ควรจะเป็นของจริง นอกจากนั้นการใช้สื่อที่เป็นของจริง ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเคล (อ้างถึงใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2538 : 80-81) ที่กล่าวว่าสื่อประเภทของจริงและประสบการณ์จริงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด

4.6 วัตถุประสงค์และประเมินผลที่ครูกำหนดใช้มากที่สุด พบว่าแผนการสอนกลุ่มวิชาทักษะ ครูส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชาทักษะเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญาหรือสมรรถภาพสมองเป็นสำคัญ ดังนั้นการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านนี้จึงเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสนธิ (2538 : 151) ที่ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 ที่พบว่า เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ครูคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้คือ แบบทดสอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2537) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วัดและประเมินผลปลายภาคเรียนโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยมากที่สุด

แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย พบว่าครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีวัดและประเมินผลโดยการใช้การสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม หรืองานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่เอื้อให้ครูสามารถ มอบหมายงานหรือกิจกรรมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติได้ง่าย

แผนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่าครูส่วนใหญ่กำหนดวิธีวัดและ ประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชานี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นการสอน ประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณสมบัติรักการทำงาน ทำงานเป็น ตลอดจนมี เจตคติที่ดีต่องานมากกว่าการสอนเนื้อหาวิชา ดังนั้นการวัดและประเมินผล จึงควรประเมินผล การปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวทย์ (2535 : 221) และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 494) ที่กล่าวว่า การวัดผลกลุ่มวิชาการงานและ พื้นฐานอาชีพควรสังเกตการทำงานและตรวจผลงานที่นักเรียนทำ

5. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเขียนแผนการสอน

5.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเขียนแผนการสอนของครู พบว่า ปัญหาทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าก่อนใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ในปีการศึกษา 2534 สำหรับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราชได้จัดอบรมการใช้หลักสูตรให้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนทำให้ครู มีความรู้ความเข้าใจการใช้หลักสูตรในทุกด้าน รวมถึงกระบวนการจัดทำแผนการสอนด้วย นอกจากนี้การที่ครูมีปัญหาในการเขียนแผนการสอนอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตร ฉบับปรับปรุงที่ใช้ใหม่ยังคงสาระของหลักสูตรเดิมไว้มาก เนื้อหาวิชา จุดประสงค์ ตลอดจน การวัดและประเมินผลต่าง ๆ ก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตรเดิมมากนัก ครูจึงมีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อย

สำหรับปัญหาการเขียนแผนการสอนประเด็นที่น่าสนใจคือ ผลการวิจัยพบว่าครูมี ปัญหาการเขียนแผนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการกำหนดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้ทักษะกระบวนการเป็นเรื่องใหม่ที่ครูยังไม่คุ้นเคย ถึงแม้ว่าครูจะเคยผ่านการอบรม เรื่องนี้มาแล้ว แต่ก็เพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ครูจึงไม่มีความชำนาญเพียงพอ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 69) ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการไม่ใช่วิธีสอนแต่เป็นขั้นตอนการดำเนินการเพื่อทำให้ผู้เรียนประสบ

ความสำเร็จในการเรียนตลอดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นครูจะต้องนำเทคนิควิธีสอนอย่างหลากหลายมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

6. ข้อมูลปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูจัดทำด้วยตนเอง พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้แผนการสอนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าแผนการสอนที่ใช้ในครูเขียนขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งครูสามารถรู้รายละเอียดทั้งหมดได้เป็นอย่างดีทำให้มีปัญหในการใช้น้อย และครูที่มีปัญหาในการใช้แผนการสอนส่วนใหญ่มีปัญหในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย แต่ครูผู้สอนยังไม่มีคามชำนาญเมื่อนำแผนการสอนไปใช้จึงเกิดปัญหาดังกล่าว

7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ พบว่า ครูไม่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง เพราะหาจากแหล่งอื่นได้สะดวก ซึ่งส่วนใหญ่ซื้อที่มีขายในท้องตลาด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันได้มีเอกชนจัดทำแผนการสอนสำเร็จรูปออกมาขายอยู่ทั่วไปทำให้สะดวกแก่ครูผู้สอนในการนำมาใช้สอนเพราะไม่ต้องเตรียมตัวก่อนสอนมากนัก นอกจากนี้ พบว่า แผนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่ต้องปรับปรุงก่อนใช้สอนและด้านที่ครูส่วนใหญ่ต้องปรับปรุงคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าแผนการสอนที่ครูนำมาใช้กำหนดกิจกรรมไว้กว้าง ๆ หลายกิจกรรมให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือตัดแปลงรูปแบบกิจกรรมเหล่านั้นให้เหมาะกับการสอนของตนเองได้

8. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ พบว่า แผนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบตารางและเขียนละเอียดตามแบบของกรมวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแผนการสอนแบบตารางผู้นำไปใช้เข้าใจได้ง่ายเพราะสามารถรู้ได้ว่ากิจกรรมแต่ละข้อใช้สอนเนื้อหาตอนใด แผนการสอนส่วนใหญ่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างสามด้านร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างสามด้านพร้อม ๆ กัน ดังนั้นในเนื้อหาหนึ่ง ๆ ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา ใจและอารมณ์ และด้านการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 69) ที่ว่าในการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนครูจะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย

และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 116-117) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ในทางปฏิบัติจะพบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อ อาจจำแนกเป็นเอกเทศได้แต่บางข้อ เป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อนไม่สามารถจำแนกออกเป็นด้านใด ด้านหนึ่งได้ ดังนั้นจุดประสงค์บางข้ออาจเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งสามด้านได้

แผนการสอนส่วนใหญ่เขียนสาระสำคัญแยกเป็นข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการสอน ที่ครูนำมาใช้มักเป็นแผนการสอนที่มีเนื้อหาหลายเรื่องหรือหลายหัวข้ออยู่ในแผนเดียวกัน การกำหนดสาระสำคัญจึงต้องกำหนดเป็นข้อตามเนื้อหาและจุดประสงค์

แผนการสอนส่วนใหญ่เขียนเนื้อหาไว้โดยสรุป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหา ที่จะใช้สอนนักเรียน ส่วนใหญ่มีอยู่ในหนังสือเรียนและคู่มือครูแล้วครูสามารถศึกษา รายละเอียดของเนื้อหาได้เอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสก็กรินท์ สุวรรณโรจน์ ทองพูล บุญอึ้ง และวิเชียร ไวยสกี (2537 : 70) ที่ว่าการเขียนเนื้อหาในแผนการสอน อาจเขียนเฉพาะหัวข้อของเนื้อหาส่วนรายละเอียดของเนื้อหาสามารถศึกษาได้จากเอกสาร ประกอบการสอนหรือหนังสือเรียนที่ใช้

9. รายละเอียดของแผนการสอนที่ครูนำมาใช้

9.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า แผนการสอนทุกวิชากำหนดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยทบทวนความรู้เดิมทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทบทวนความรู้เดิมเป็นกิจกรรมที่ใช้โดยทั่วไป ในทุกกลุ่มประสบการณ์ก่อนสอนเนื้อหา นอกจากนี้การทบทวนความรู้เดิมเป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นสอน จากสิ่งที่มีผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพันธณีย์ วิหคโต (2537 : 51) ที่ศึกษาเรื่องสภาพ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัด ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูคณิตศาสตร์นำเข้าสู่บทเรียนโดยทบทวนความรู้เดิม และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญทัน อุษัมภ์ (2529 : 68) ที่กล่าวว่า การทบทวนความรู้ พื้นฐานเดิมเป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับบทเรียนใหม่ได้ดีและสามารถนำความรู้ใหม่มาใช้ ในบทเรียนใหม่ได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเรียนด้วย

9.2 กิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่กำหนดใช้กิจกรรมการอธิบาย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าคุณครูมีความเคยชินกับการสอนแบบอธิบายซึ่งทำให้สะดวกรวดเร็วในการเตรียมและ

การดำเนินการสอนตลอดจนการสอนโดยใช้วิธีการอภิบายครูสามารถที่จะสอนเนื้อหาได้ตรงตามหลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสินธิ (2538 : 147) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในเขตการศึกษา 2 พบว่า ครูคณิตศาสตร์สอนเนื้อหาใหม่โดยวิธีการอภิบายและยกตัวอย่างประกอบ และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของชาติชาติรี โยสีดา และมนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (อ้างอิงในหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ, 2522 : 31) ที่กล่าวไว้ตรงกันว่า โดยทั่วไปครูจะมีความชำนาญกับการสอนโดยวิธีการอภิบายให้นักเรียนฟังมากกว่าเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็น

9.3 กิจกรรมสรุปบทเรียนที่แผนการสอนกำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยส่วนใหญ่สรุปบทเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในหนังสือเรียนทั้งวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยเมื่อจบบทหนึ่ง ๆ หรือ ตอนหนึ่ง ๆ จะมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำเป็นการฝึกทักษะและทบทวนเนื้อหาที่เรียนมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสอนคณิตศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 22-23) ที่กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์แล้วควรให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรชัย ขวัญเมือง (2522 : 5-6) ที่กล่าวไว้ว่าการให้นักเรียนได้ลงมือทำแบบฝึกหัดจะเป็นแนวทางให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ

แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่สรุปบทเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันสรุปแล้วครูบันทึกลงบนกระดานดำ ทั้งนี้อาจเพราะว่ากลุ่มวิชาเหล่านี้ไม่มีหนังสือเรียนที่กำหนดเนื้อหาไว้ตายตัวเพียงแต่หลักสูตรกำหนดเนื้อหาไว้กว้าง ๆ เท่านั้น ดังนั้นเมื่อสอนเนื้อหาเรื่องหนึ่ง ๆ จบแล้วครูจำเป็นต้องให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหานั้นอีกครั้งแล้วอาจให้นักเรียนจดลงในสมุดเพื่อใช้ศึกษาทบทวนในโอกาสต่อไป ซึ่งการสรุปบทเรียนโดยใช้กิจกรรมลักษณะนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของสุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 144-150) ที่ว่าการสรุปบทเรียนที่ดีควรเป็นการสรุปโดยให้นักเรียนซึ่งถ้าเป็นไปได้ควรให้ทั้งกลุ่มร่วมกันสรุป

9.4 สื่อและอุปกรณ์ที่กำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่กำหนดใช้สื่อที่เป็นของจริง ทั้งนี้อาจเพราะว่าในการสอนเนื้อหาทั้ง 3 วิชานี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ครูผู้สอนสามารถนำของจริงเหล่านั้นมาเป็นสื่อในการสอนได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2537) ที่ศึกษา

เรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สื่อประกอบการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้อยู่ในระดับมากคือ ของจริง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพนัสนิธิ วิหคโต (2537 : 52) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัด การเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า ทั้งครูผู้สอนคณิตศาสตร์และภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้สื่อที่เป็นของจริง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสนธิ (2538 : 150) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่าสื่อการสอนที่ครูใช้ควรจะเป็นของจริง นอกจากนี้ การใช้สื่อที่เป็นของจริง ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเดล (อ้างถึงใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2533 : 80-81) ที่กล่าวว่าสื่อประเภทของจริงและประสบการณ์จริงจะทำให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด

9.5 วิธีการวัดและประเมินผลที่กำหนดใช้มากที่สุด พบว่า แผนการสอนกลุ่มวิชาทักษะ ส่วนใหญ่กำหนดใช้แบบทดสอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชาทักษะเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีพัฒนาการทางสติปัญญาหรือสมรรถภาพสมองเป็นสำคัญ ดังนั้นการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถ ทางด้านนี้จึงเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวราภรณ์ ศศิธรสนธิ (2538 : 151) ที่ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 ที่พบว่า เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ครูคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้คือ แบบทดสอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2537 : 26) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วัดและประเมินผลปลายภาคเรียนโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย มากที่สุด

แผนการสอนกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่กำหนดวิธีวัดและ ประเมินผลโดยการใช้การสังเกตพฤติกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มวิชานี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นการสอนประสบการณ์การทำงานเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณสมบัติรักการทำงาน ทำงานเป็น ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องาน มากกว่า การสอนเนื้อหาวิชา ดังนั้นกลุ่มวิชานี้จึงเป็นวิชาที่เอื้อให้ครูสามารถมอบหมายงานหรือ กิจกรรมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติได้ง่าย

แผนการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย พบว่า ส่วนใหญ่กำหนดวิธีวัดและประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการตรวจผลงานเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ในเชิงรูปธรรม ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530 : 127) กล่าวว่า การตรวจผลงานหรือผลงานภาคปฏิบัติ เหมาะสำหรับการเรียนศิลปะ พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ เพราะวิชาเหล่านี้มักเรียนได้ปฏิบัติจริง ครูจึงตรวจสอบได้จากการปฏิบัติงาน

10. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอนที่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเอง พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้แผนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนการสอนมาแล้ว นอกจากนี้การที่ครูมีปัญหาการใช้แผนการสอนอยู่ในระดับนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงที่ใช้ใหม่ยังคงสาระของหลักสูตรเดิมไว้มาก เนื้อหาวิชา จุดประสงค์ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลก็ไม่เปลี่ยนไปจากหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มากนัก ครูจึงมีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดทำและการใช้แผนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา วัตถุประสงค์แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า

1.1.1 มีครูผู้สอนร้อยละ 14 ไม่ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนจัดทำแผนการสอน

1.1.2 มีโรงเรียนร้อยละ 20 ที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ได้จัดทำกำหนด

การสอน

1.1.3 มีครูร้อยละ 28 ไม่ได้เขียนจุดประสงค์ปลายทางในแผนการสอน

1.1.4 มีครูจำนวนหนึ่งทั้งที่จัดทำและไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง มีปัญหาในการใช้แผนการสอน

1.1.5 มีครูจำนวนหนึ่งมีปัญหาในการเขียนแผนการสอน โดยเฉพาะเรื่อง การกำหนดสาระสำคัญให้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และการกำหนดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการ ซึ่งครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น

- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดทำแผนการสอน เพื่อให้ครูผู้สอน มีความชำนาญในการจัดทำแผนการสอนมากขึ้น

- ศึกษาวิเคราะห์ควรจะไปให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ หรือติดตามผลการจัดทำ แผนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

- โรงเรียนควรจัดกระบวนการนี้เพื่อติดตามผลการจัดทำแผนการสอนอย่างเป็น ระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า มีครูผู้สอนประมาณร้อยละ 41 ที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอน ด้วยตนเอง และครูที่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองอีกร้อยละ 46 ที่จัดทำแผนการสอนไม่ครบ ทุกชั่วโมงที่สอน ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครูมีภาระงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก จึงไม่ค่อยมีเวลา ในการจัดทำแผนการสอน ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียน ควรให้ความช่วยเหลือหรือครู เช่น ทำการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน ส่งไป ให้โรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับเขียนแผนการสอนของตน ซึ่งเป็น การช่วยลดภาระของครูได้ระดับหนึ่ง

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า

1.3.1 แผนการสอนที่ครูจัดทำและแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยการอธิบาย

1.3.2 แผนการสอนที่ครูจัดทำและแผนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรม นำเข้าสู่บทเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิม

ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้ครูได้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลาย เช่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ หรือส่งครูเข้ารับการอบรม เป็นต้น

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูกำหนดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการ ในแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 62.7 แต่กำหนดใช้ในกลุ่มวิชาอื่นน้อย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ตั้งแต่โรงเรียนขึ้นไป ควรจัดให้ครูได้มีความรู้ในเรื่องวิธีการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการให้มากขึ้น เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้สอนในกลุ่มวิชาอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง ต้องการให้ผู้เรียน นำทักษะกระบวนการไปใช้ในการดำเนินชีวิต

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า การกำกับติดตามการจัดทำแผนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน มีผู้บริหารร้อยละ 59 ที่ตรวจแผนการสอนโดยเซ็นชื่อรับทราบเพียงอย่างเดียว และผู้บริหารร้อยละ 21 ที่ตรวจแผนการสอนอย่างไม่ตรวจบ้าง และผู้บริหารอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีการติดตามหรือตรวจการจัดทำแผนการสอนของครู ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหรือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรมีเินขอบข่ายเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผลการจัดทำแผนการสอนของผู้บริหารอย่างชัดเจน เช่น ให้อำเภอตรวจหรือการใช้แผนการสอนของครูในโรงเรียนต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นต้น

1.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า ในการนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากำหนดเป็นเนื้อหาในแผนการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีการใช้แหล่งความรู้อื่น ๆ อย่างหลากหลาย ดังนั้นโรงเรียนควรจัดแหล่งความรู้อื่น ๆ เช่น เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่มีขายในท้องตลาด หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ไว้ให้ครูศึกษาและนำมาเป็นเนื้อหาในการเรียนการสอนต่อไป

1.7 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูที่จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองร้อยละ 30 และครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองร้อยละ 46 ไม่ได้ทำการบันทึกผลหรือประเมินผลการใช้แผนการสอน ดังนั้นในการติดตามผลการจัดทำแผนการสอนผู้บริหารควรตรวจหรือดูด้วยว่าครูผู้สอนได้บันทึกผลการใช้แผนการสอนที่ผ่านมาหรือไม่

1.8 จากผลการวิจัยที่พบว่า มีครูผู้สอนเพียงร้อยละ 14 ที่ขอหรือได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ในการจัดทำแผนการสอน ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจัดให้ศึกษานิเทศก์ออกไปเยี่ยมโรงเรียนเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง และนักเรียนที่ครูผู้สอนไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง

2.2 ควรศึกษาสภาพความต้องการการช่วยเหลือในการจัดทำแผนการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา

2.3 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำและการใช้แผนการสอน ของครูผู้สอนในระดับชั้นอื่น ๆ